

О. М. Дороховський,

*д. е. н., доцент, професор кафедри менеджменту
Міжрегіональної академії управління персоналом*

О. І. Радзівський,

*д. е. н., с. н. с., професор кафедри організації туристичної діяльності
Міжрегіональної академії управління персоналом*

ПІДХОДИ ДО ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Oleksandr Dorokhovskii,

*Doctor of Science (Economics), Associate Professor, Professor,
Department of Management, Interregional Academy of Personnel Management*

Oleksandr Radzievskii,

*Doctor of Science (Economics), Professor,
Chair of the Organization of Tourism Activities of the Interregional Academy of Personnel Management*

APPROACHES TO ECONOMIC REGULATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONS

Проведено класифікацію типів економічного регулювання сталого розвитку регіонів України. Виділено два типи економічного регулювання сталого розвитку регіону: основні та додаткові. Основні типи економічного регулювання сталого розвитку регіону передбачатимуть підвищення рівня стимулювання сталого розвитку регіонів, а додаткові типи економічного регулювання сталого розвитку регіону – рівня сталого розвитку регіонів. Зв'язок основних і додаткових типів політики проявляється у впливі стимулюючих заходів на стан регіональної соціо-еколого-економічної системи. Передбачено, що основні та додаткові типи політики стимулювання повинні базуватись на державній регіональній політиці стимулювання сталого розвитку та політиці мотивації сталого розвитку регіону. зокрема, кожен тип економічного регулювання сталого розвитку, що спрямований на підвищення рівня стимулювання сталого розвитку регіону та підвищення рівня сталого розвитку регіону, повинен реалізовуватись злагоджено та координуватись державними і регіональними органами влади.

Визначено, що вибір економічного регулювання сталого розвитку регіону повинен враховувати існуючу ситуацію із стимулюванням сталого розвитку регіону ззовні через державні органи влади, та всередині регіонів за допомогою регіональних органів влади, направлену на забезпечення соціальних гарантій населення, що проживає у регіонах, екологічної безпеки регіонів конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів, що здійснюють свою діяльність на території регіону. Тобто при виборі економічного регулювання сталого розвитку регіону, необхідно враховувати рівень стимулювання сталого розвитку регіону та відповідний йому рівень сталого розвитку регіону. Саме у такому разі можна підібрати максимально ефективну політику стимулювання сталого розвитку регіону, що дозволить досягти сталого розвитку регіонів України.

The types of economic regulation of sustainable development of regions of Ukraine have been classified. There are two types of economic regulation of sustainable development of the region: main and additional. The main types of economic regulation for the sustainable development of the region will include increasing the level of stimulation of sustainable development of the regions, and additional types of economic regulation for the sustainable development of the region - the level of sustainable development of the regions. The link between the main and additional types of policy is reflected in the impact of stimulus measures on the state of the regional socio-ecological-economic system. It is envisaged that the main and additional types of incentive policy should be based on national regional policies for promoting sustainable development and policies for the sustainable development of the region. in particular, each type of economic regulation of sustainable development aimed at enhancing the level of stimulation of sustainable development of the region and increasing the level of sustainable development of the region should be implemented in a coordinated and coordinated manner by state and regional authorities.

It is determined that the choice of economic regulation of sustainable development of the region should take into account the existing situation with stimulation of sustainable development of the region from outside the state authorities and from within the regions with the help of regional authorities aimed at providing social guarantees for the population living in the regions, ecological safety of the regions competitive entities operating in the region. That is, when choosing economic

regulation for sustainable development of the region, it is necessary to take into account the level of stimulation of sustainable development of the region and the corresponding level of sustainable development of the region. In this case, it is possible to choose the most effective policy of stimulating sustainable development of the region, which will allow to achieve sustainable development of the regions of Ukraine.

The main types of policy are limiting, moderating and intense. The restrictive policy implies the application of a large set and volume of incentive measures to the regional system in order to achieve sustainable development of the region. Such a policy is driven by a high level of encouragement for the sustainable development of the region.

Intensive policies are typical for regions with low levels of promotion of sustainable development, and imply an increased impact of stimulating measures on the social, economic and environmental spheres of the region.

Moderate policy has a wide range of incentive tools to ensure the sustainable development of the region. This type of policy is not designed to limit or intensify incentive measures. The use of incentives in this type of policy is moderate, depending on the level of sustainable development of the region.

Ключові слова: економічне регулювання, класифікація, типологія, сталий розвиток регіонів.

Keywords: economic regulation, classification, typology, sustainable development of regions.

I. Вступ

Передумовою ефективності стимулювання сталого розвитку регіонів і досягнення регіональними системами сталого розвитку є формування свідомої діяльності органів влади різних рівнів, направленої на стимулювання сталого розвитку конкретних регіонів, тобто вибір певного типу економічного регулювання сталого розвитку регіону. Раціональний підхід до вибору політики стимулювання повинен бути спрямований на досягнення стратегічної мети – сталого розвитку конкретного регіону, і враховувати основні ознаки сталості регіональної системи – рівноважність, гармонійність, збалансованість, стабільність, конкурентоспроможність та безпеку.

З'ясуємо зміст економічного регулювання сталого розвитку регіонів. В Україні та за кордоном існують значні напрацювання та практичний досвід щодо розробки та реалізації політики сталого розвитку регіонів, проте практично не існує поняття економічного регулювання сталого розвитку регіонів як виваженої діяльності, направленої на активізацію внутрішнього потенціалу регіону та досягнення сталого розвитку регіону.

Попри це можна виділити кілька напрямків досліджень, проведених вітчизняними вченими, що пов'язані з політикою стимулювання сталого розвитку [1; 2; 3; 4; 5]. Основний акцент у зданих дослідженнях ставився на фінансовій політиці сталого розвитку, досягненні конкурентоспроможності регіону та забезпеченні економічної та екологічної безпеки регіону доступними інструментами та методами впливу. Дані дослідження запропонували основоположні засади регіональної політики сталого розвитку регіону, що полягають у свідомій цілеспрямованій, відповідно до стратегії сталого розвитку регіону, взаємоузгодженій діяльності органів державного та регіонального управління, спрямованій на розвиток соціальної, економічної та екологічної сфер регіону.

II. Постановка завдання

Провести класифікацію типів економічного регулювання сталого розвитку регіонів України.

Визначити тенденції економічного регулювання сталого розвитку регіонів.

III. Результати

На наш погляд, політика стимулювання сталого розвитку регіону – це цілеспрямована діяльність органів влади різних рівнів, направлена на активізацію сталого розвитку регіону залежно від рівня сталого розвитку регіону за допомогою адекватного інструментарію стимулювання.

Економічне регулювання сталого розвитку регіонів передбачає застосування механізму стимулювання сталого розвитку регіонів. Механізм стимулювання сталого розвитку регіонів являє собою організаційно-економічну систему інструментів, функцій, методів, що реалізується на регіональному рівні, задля забезпечення стимулювання сталого розвитку регіональних систем.

Механізм стимулювання сталого розвитку регіону має чітку логічну взаємопов'язану структуру, що передбачає наявність таких елементів:

– діагностика рівня сталого розвитку регіону – визначення за допомогою запропонованої нами методики рівня сталого розвитку регіону за певний проміжок часу (як правило щорічно) з метою аналізу причин існуючого стану регіону;

– діагностика рівня стимулювання сталого розвитку регіону – визначення за допомогою нами методики рівня стимулювання сталого розвитку регіону за певний проміжок часу (як правило щорічно) з метою впливу на структуру стимулюючих заходів, що застосовується до конкретного регіону;

– визначення цілей стимулювання сталого розвитку регіонів – утвердження набору цілей стимулювання сталого розвитку регіонів, направлених на досягнення сталого розвитку як генеральної мети через досягнення високого рівня соціального, економічного та екологічного розвитку;

– вибір економічного регулювання сталого розвитку регіону – вибір оптимального типу економічного регулювання сталого розвитку регіону відповідно до стану сталого розвитку, властивого даному регіону;

– вибір інструментів для реалізації економічного регулювання сталого розвитку регіону – формування набору інструментів стимулюючого характеру, що максимально ефективно сприятимуть досягненню сталого розвитку конкретному регіону;

– контроль за стимулюванням сталого розвитку регіону – відстеження проведення стимулюючих заходів, направлених на досягнення сталого розвитку регіонів України, державними та громадськими організаціями в межах країни та міжнародними установами; виявлення недоліків щодо застосування стимулюючих заходів на практиці;

– пропозиції щодо поліпшення проведення стимулювання сталого розвитку регіонів – рекомендації щодо поліпшення якості стимулювання сталого розвитку регіонів з боку всіх суб'єктів регіональних систем, направлених на зміну законодавства, конкретних дій виконавчих органів з метою досягнення сталого розвитку регіону.

Вагомою складовою механізму стимулювання сталого розвитку регіону є визначення цілей стимулювання сталого розвитку регіонів. В Україні практично відсутня комплексна система менеджменту регіональних систем у напрямку стимулювання сталого розвитку, а використання методів та інструментів стимулювання є не досить дієвим, і реагує лише на серйозні проблеми, передбачаючи лише ліквідацію негативних наслідків дій. Саме тому цілком закономірним і виправданим у даному випадку було б запровадження конкретних цілей у кожній сфері життєдіяльності регіону для забезпечення сталого розвитку регіону.

Цілі стимулювання сталого розвитку регіонів повинні складатись з: 1) цілей державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів; 2) цілей мотивації сталого розвитку щодо нарощення внутрішніх резервів для його досягнення.

Перший тип цілей повинен враховувати комплекс цілей щодо стимулювання сталого розвитку, що необхідно досягти центральними органами влади для підвищення рівня сталого розвитку регіонів.

Другий тип політики передбачатиме досягнення цілей щодо мотивації сталого розвитку, що реалізовуватимуться регіональними та місцевими органами влади для досягнення високих значень рівня сталого розвитку регіону.

Методи стимулювання сталого розвитку регіонів представлятимуть найпоширеніші види впливу на розвиток регіональних систем: методи державного стимулюючого впливу та методи внутрішнього мотиваційного впливу. Перший вид стимулювання передбачатиме застосування чітко регламентованих інструментів державного впливу на формування сталого розвитку регіонів для досягнення соціо-еколого-економічного ефекту, максимально високого для всіх регіонів, причому основним суб'єктом проведення такого стимулювання будуть центральні державні органи влади. Інший вид стимулювання спрямований на досягнення соціо-еколого-економічного ефекту в межах конкретного регіону, і передбачає активну діяльність регіональних та місцевих органів державної влади по відношенню до господарюючих структур регіону.

Політика стимулювання сталого розвитку регіону повинна враховувати соціальні, економічні та екологічні потреби регіону та визначати подальший поступ у питанні стимулювання сталого розвитку регіону у найближчій перспективі. Тому політика стимулювання сталого розвитку регіону повинна бути організаційно обґрунтованим набором стимулюючих заходів, спрямованих на покращення існуючого стану, властивого регіональним системам у соціальній, екологічній та економічній сферах у коротко– та довгостроковому періоді. Політика стимулювання сталого розвитку регіону не може бути спільною для всіх регіонів України. Зважаючи на різний стан регіональної системи у соціальній, економічній та екологічній сферах, для регіонів необхідно обирати максимально ефективний тип політики стимулювання, що допоможе досягти сталого розвитку регіону.

Основний зміст відбору економічного регулювання сталого розвитку регіонів полягає у наступному: чим вищі показники рівня стимулювання сталого розвитку регіону та рівня сталого розвитку регіону, тим менш активніше необхідно застосовувати стимулюючі інструменти задля досягнення сталого розвитку регіону, і навпаки, – чим нижчі показники рівня стимулювання сталого розвитку регіону та рівня сталого розвитку регіону, тим більш інтенсивніше потрібно застосовувати заходи стимулюючого впливу.

Вибір економічного регулювання сталого розвитку регіонів повинен враховувати рівень стимулювання сталого розвитку регіонів, а також рівень сталого розвитку регіонів на сучасному етапі. Врахування рівня стимулювання сталого розвитку регіонів дозволить дізнатися, як проводилось стимулювання сталого розвитку регіонів, і чи достатньо ефективні інструменти стимулювання використовувались. Рівень сталого розвитку регіонів дозволить з'ясувати на скільки розвинутими є регіони України у соціальному, економічному та екологічному плані, а найголовніше – на скільки досягнутий рівень сталого розвитку регіонів. В цілому врахування рівнів сталого розвитку та стимулювання сталого розвитку регіонів, дозволить сформулювати політику стимулювання сталого розвитку, що, застосовуючи систему стимулів та мотивів, попереджуватиме виникнення негативних явищ у соціальній, економічній та екологічній сферах розвитку. Крім того, зіставлення цих двох показників дозволить дізнатися, як вплинуло проведене стимулювання сталого розвитку регіонів на досягнення ними відповідного рівня сталого розвитку.

Проведемо групування регіонів за рівнем стимулювання сталого розвитку та рівнем сталого розвитку регіону. Виділимо дев'ять груп регіонів, що враховують рівень стимулювання сталого розвитку регіонів (досягнутий, частково-досягнутий та не досягнутий), а також рівень сталого розвитку регіонів (високий, середній, низький). Отже, до першої групи регіонів відносяться регіони з високим рівнем стимулювання сталого розвитку та досягнутим рівнем сталого розвитку; до другої групи регіонів – регіони з середнім рівнем стимулювання сталого розвитку та досягнутим рівнем сталого розвитку; до третьої групи – регіони з низьким рівнем стимулювання сталого розвитку та досягнутим рівнем сталого розвитку; до четвертої групи – регіони з високим рівнем стимулювання сталого розвитку та частково досягнутим рівнем сталого розвитку; до п'ятої групи – регіони із середнім рівнем стимулювання сталого розвитку та частково досягнутим рівнем сталого розвитку; до шостої групи – регіони з низьким рівнем стимулювання сталого розвитку та частково досягнутим рівнем сталого розвитку регіону; до сьомої групи – регіони з високим рівнем стимулювання сталого розвитку та не досягнутим рівнем сталого розвитку; до восьмої – регіони із середнім рівнем стимулювання сталого розвитку та не досягнутим рівнем сталого розвитку; до дев'ятої групи – регіони з низьким рівнем стимулювання сталого розвитку та не досягнутим рівнем сталого розвитку.

На основі проведеного групування регіонів за рівнем стимулювання сталого розвитку та рівнем сталого розвитку регіону, проведемо класифікацію типів економічного регулювання сталого розвитку регіонів України. Для цього виділимо два типи економічного регулювання сталого розвитку регіону: основні та додаткові. Основні типи економічного регулювання сталого розвитку регіону передбачатимуть підвищення рівня стимулювання сталого розвитку регіонів, а додаткові типи економічного регулювання сталого розвитку регіону – рівня сталого розвитку регіонів. Зв'язок основних і додаткових типів політики проявляється у впливі стимулюючих заходів на стан регіональної соціо-еколого-економічної системи. Також слід передбачити, що основні та додаткові типи політики стимулювання повинні базуватись на державній регіональній політиці стимулювання сталого розвитку та політиці мотивації сталого розвитку регіону. зокрема, кожен тип економічного регулювання сталого розвитку, що спрямований на підвищення рівня стимулювання сталого розвитку регіону та підвищення рівня сталого розвитку регіону, повинен реалізовуватись злагоджено та координуватись державними і регіональними органами влади.

До основних типів політики варто віднести лімітативну, модеративну та інтенсивну. Лімітативна політика (від англ. limit – обмежувати) передбачає застосування великого набору та обсягів стимулюючих заходів до регіональної системи з метою досягнення сталого розвитку регіону. Проведення такої політики зумовлено високим рівнем стимулювання сталого розвитку регіону. При цьому на рівень сталого розвитку регіону це суттєво не впливає, – він може зростати та спадати, незалежно від дії стимулюючих заходів. Тому вплив стимулюючих заходів на соціальну, економічну чи екологічну сферу необхідно обмежувати, що і передбачає дана політика: по-перше, для того, щоб виробити внутрішню мотивацію регіональної системи до сталого розвитку (у випадку високого рівня сталого розвитку регіону), по-друге, для того, щоб зупинити витрачання значних коштів та ресурсів на регіони з низькою ефективністю проведеного стимулювання (у випадку низького рівня сталого розвитку регіону).

Інтенсивна політика властива для регіонів, що мають низький рівень стимулювання сталого розвитку, і передбачає посилення дії стимулюючих заходів на соціальну, економічну та екологічну сферу регіону. Головне завдання даного типу політики – посилити рівень стимулювання сталого розвитку регіону у найкоротші терміни задля: 1) утримання досягнутого рівня сталого розвитку регіону, оскільки такий регіон володіє значними можливостями щодо досягнення сталого розвитку, і в подальшому потрібно не втратити існуючого потенціалу у соціальній, економічній та

екологічній сферах регіону; 2) покращення часткового-досягнутого рівня сталого розвитку, тому що у регіоні необхідно посилити кількісні та якісні характеристики сталого розвитку, а також попередити існуючі загрози щодо погіршення рівня сталого розвитку регіону; 3) зміни структури стимулюючих заходів при не досягнутому рівні сталого розвитку регіону з метою виходу на якісно вищий рівень сталого розвитку регіону.

Модеративна політика (від англ. moderate – помірний) володіє широким набором стимулюючих інструментів для забезпечення сталого розвитку регіону. Такий тип політики не налаштований на обмеження чи інтенсифікацію стимулюючих заходів. Застосування стимулюючих заходів при такому типі політики є помірним, залежно від рівня сталого розвитку регіону.

До додаткових типів політики віднесемо наступні: інкризивну, імпрорентивну, стабілізаційну. Інкризивна політика (від англ. increase – нарощувати) властива регіонам із значним соціо-еколого-економічним потенціалом, що постійно покращують свій стан, і не потребує високого стимулювання сталого розвитку (стимулювання може бути і на низькому рівні). Такі регіони є справжніми “локомотивами” розвитку для країни, і в найближчому часі здатні досягнути сталого розвитку. Характерна особливість інкризивної політики – максимальне використання внутрішніх можливостей для активізації сталого розвитку регіону.

Імпрорентивна політика (від англ. improve – покращувати) характерна для регіонів з частково-досягнутим рівнем сталого розвитку, що мають потужний внутрішній потенціал. Особливість даної політики полягає у тому, що для регіонів, до яких необхідно її застосовувати, існує висока ймовірність як покращення рівня сталого розвитку, так його погіршення. Тому політика стимулювання сталого розвитку повинна передбачати ретельний підбір інструментів стимулювання сталого розвитку регіону.

Стабілізаційна політика (від англ. to stabilize – стабілізувати) актуальна для вразливими до будь-яких зовнішніх та внутрішніх факторів регіонів країни, що характеризуються постійними кризовими станами у соціальній, економічній та екологічній сферах, які ставлять існування регіональних систем під загрозу існування. Такі регіони потребують негайного втручання, проведення чіткої і виваженої економічного регулювання сталого розвитку із застосуванням широкого набору інструментів стимулювання сталого розвитку.

Основні та додаткові типи економічного регулювання сталого розвитку формують політику стимулювання сталого розвитку для конкретного регіону. В цілому варто виокремити дев’ять типів економічного регулювання сталого розвитку регіонів, що відповідатимуть дев’яти групам регіонів за рівнем стимулювання сталого розвитку регіону та рівнем сталого розвитку регіону.

Проведемо характеристику кожного типу економічного регулювання сталого розвитку регіонів. Інкризивно-лімітативна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що полягає у високому рівні стимулювання сталого розвитку регіонів. Така політика характерна для регіонів першої групи. Такий тип політики є максимально ефективним, адже досягнутий рівень сталого розвитку регіону відповідає високому рівню стимулювання сталого розвитку регіону. Проте особливість даної політики полягає у поступовому зменшенні стимулювання сталого розвитку регіону з метою активізації внутрішніх потенційних можливостей регіональної системи. У рамках даного типу політики необхідно підтримувати гармонійність між сферами регіону. Це дасть змогу підтримувати взаємозв’язок між соціальною, економічною та екологічною сферами регіону. Даний тип політики варто застосовувати для м. Києва, що пояснюється значними стимулюванням сталого розвитку регіону та відповідно високим рівнем сталого розвитку регіону.

Інкризивно-модеративна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що полягає у помірному стимулюванні регіональної системи. Така політика характерна для другої групи регіонів. Відповідно до цього, рівень існуючого стану не завжди залежить від зовнішнього впливу на регіон, що свідчить про існування руху регіону до саморозвитку, пошуку внутрішньої мотивації до сталого розвитку. Даний тип політики передбачає стимулювання сталого розвитку регіону для того, щоб в першу чергу досягти гармонійності та стабільності сталого розвитку регіону. Стабільність сталого розвитку регіону забезпечує тривале зростання соціальної, економічної та екологічної сфери регіону.

Інкризивно-інтенсивна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, направлена на збереження існуючого стану розвитку в регіоні, та покращення його у подальшому. Політику необхідно застосовувати до регіонів третьої групи. Для таких регіонів властивим є те, що вони орієнтуються на власні сили, активізують внутрішні потенційні можливості, існуючі проблеми вирішуються без залучення значного обсягу зовнішніх спонукань. Інкризивно-інтенсивна політика робить акцент на стимулюванні конкурентоспроможності, гармонійності, збалансованості та стабільності. Ознака конкурентоспроможності свідчатиме про активізацію потенційних можливостей регіону нарощувати та ефективно використовувати конкурентні переваги у кожній сфері сталого розвитку регіону. У свою чергу ознака збалансованості свідчатиме про підтримання цілісності регіональної системи як єдиного цілого (цілісність соціальної, економічної та екологічної складової системи). Зважаючи на це, даний тип економічного регулювання сталого розвитку регіону повинен враховувати ці особливості для нарощення конкурентних переваг регіону у соціальній, економічній та екологічній сферах, та збереження досягнутих результатів протягом тривалого часу. Такий підхід активізує внутрішню мотивацію регіону для досягнення сталого розвитку. Інкризивно-інтенсивну політику стимулювання необхідно застосовувати до Закарпатської області.

Імпрорентивно-лімітативна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що націлена на покращення стану регіону у напрямку досягнення сталого розвитку при використанні широкого арсеналу стимулюючих заходів. Таку політику необхідно застосовувати до регіонів четвертої групи. Разом з тим варто дещо обмежувати застосування стимулів, і перенести акцент на регіони, що мають набагато гірші показники розвитку. Також це дозволить виробити мотивацію до пошуку внутрішніх резервів заради досягнення сталого розвитку регіонів. Імпрорентивно-лімітативна політика передбачає в першу чергу активізацію гармонійності та стабільності.. Для даного типу політики варто робити акцент саме на ознаках стабільності та гармонійності тому, що заходи стимулювання для регіонів даної групи не є достатньо ефективними, що відображається на стані системи.

Імпрорентивно-модеративна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що ставить за мету помірне стимулювання сталого розвитку регіонів. Такий тип політики варто застосовувати до регіонів п’ятої групи. Даний тип політики передбачає використання різного роду інструментів, що направлені на усунення різних кризових явищ у регіонах, недопущення погіршення соціо-еколого-економічної ситуації, а також вихід регіонів на якісно вищий рівень – рівень досягнутого сталого розвитку. Імпрорентивно-модеративна політика зумовлює такий підхід до стимулювання сталого розвитку, при якому основна увага стимулювання акцентується на ознаках збалансованості, гармонійності та стабільності. Ситуація, властива для регіонів даної групи, не сприяє збереженню в регіонах єдності, співіснування та узгодженості між соціальною, економічною та екологічною сферами. Тому увесь набір стимулюючих заходів в межах даної політики повинен бути направлений на покращення збалансованості, гармонійності та стабільності між соціальною, економічною та екологічною складовими регіону задля досягнення сталого розвитку. Імпрорентивно-модеративна політика стимулювання сталого розвитку регіону актуальна для Львівської області.

Імпрорентивно-інтенсивна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, основну увагу зосереджує на інтенсивному стимулюванні сталого розвитку. Особливо необхідно застосовувати даний тип політики до регіонів шостої групи. Регіони даної групи є перспективними, і для них необхідно поглиблювати застосування стимулюючих заходів різних видів. Це в свою чергу посилить існуючу внутрішню мотивацію регіонів до саморозвитку і забезпечить утвердження досягнутого рівня сталого розвитку регіонів. Основний зміст даного типу політики полягає у впливі на сталий розвиток регіону з тим, щоб покращити значення таких ознак сталості регіону як конкурентоспроможність, гармонійність, стабільність, збалансованість та рівноважність. Ознака рівноважності є особливо вагомою у даному типі політики серед інших ознак, адже передбачає здатність регіональної системи до динамічної рівноваги соціальної, економічної та екологічної складової регіону. Саме цього не вистачає поряд з іншими ознаками для регіонів даної групи, зокрема для Івано-Франківської, Рівненської, Тернопільської та Харківської областей.

Стабілізаційно-лімітативна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що прагне стабілізувати існуючий стан справ у регіоні за допомогою різного набору стимулів. Даний тип економічного регулювання сталого розвитку необхідний для регіональних систем, що входять до сьомої групи. Тобто, стимулювання, що здійснювалося до цього, для таких регіонів було дуже неефективним. Стабілізаційно-лімітативна політика стимулювання сталого розвитку регіону полягає у стимулюючому впливі на такі ознаки сталого розвитку як збалансованість, гармонійність, стабільність та конкурентоспроможність. Для регіонів, що потрапили до даної групи, характерним є велика ймовірність настання дестабілізуючих чинників, відсутність єдиних соціо-еколого-економічних зв'язків, неузгодженість та відсутність лінкіджу між соціумом, економікою та екологією, та незабезпечення їх тривалого зростання. Тому набір стимулюючих заходів, що буде застосовуватись в рамках даного типу політики, повинен впливати в першу чергу на визначені ознаки. Як показали дослідження, такий тип політики необхідний в першу чергу для Одеської області.

Стабілізаційно-модеративна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що застосовує заходи активізуючого впливу, орієнтовані на усунення негативних явищ у соціальній, економічній та екологічній сферах регіону, зупинення подальшої деградації регіональних систем. Таку політику варто застосовувати до регіонів восьмої групи. Тобто, ефективність проведеного стимулювання у таких регіонах до цього була низькою. Звідси, впливає актуальність поглиблення стимулюючого впливу на регіони, вибір нових інструментів. Правильний підбір дозволить подолати не допустити погіршення існуючої ситуації з приводу сталого розвитку у таких регіональних системах, та вийти на якісно вищий ступінь сталого розвитку регіонів. При стабілізаційно-модеративній політиці стимулювання сталого розвитку регіону необхідно стимулювати такі ознаки сталого розвитку як гармонійність, стабільність, збалансованість, конкурентоспроможність та рівноважність. Це пов'язано з тим, що стан регіонів даної групи є дуже важким. Регіони не спроможні самостійно долати труднощі, що виникли та попереджувати їх, що в кінцевому результаті унеможливує самостійний рух регіональної системи до сталого розвитку. У такому випадку варто вести ціленаправлене стимулювання сталого розвитку регіону на досягнення високих значень сталого розвитку регіону. Найбільше потребують проведення такого типу політики Автономна Республіка Крим та Донецька область.

Стабілізаційно-інтенсивна політика – політика стимулювання сталого розвитку регіонів, що потребує швидких заходів по усуненню важкої ситуації у регіонах. Такий тип політики актуальний для регіонів дев'ятої групи. Адаже для регіонів відповідної групи характерний не досягнутий рівень сталого розвитку, що зумовлений низьким рівнем стимулювання сталого розвитку регіону. Тому для подолання існуючого стану речей, до регіонів даної групи необхідно застосовувати різного роду стимулюючі заходи, що матимуть вигляд “шокової терапії”. Під останнім твердженням розуміється формування ефективного набору інструментів стимулювання сталого розвитку регіонів. Зміст даного типу політики стимулювання полягає у впливі на всі ознаки сталого розвитку регіону: конкурентоспроможності, збалансованості, гармонійності, стабільності, безпеки та рівноважності. Важка ситуація регіонів даної групи зумовлює впливати практично на всі соціо-еколого-економічні процеси в регіоні для того, щоб досягти сталого розвитку регіону. Важкість ситуації регіональних систем полягає в тому, що в них практично відсутня узгодженість, єдність, взаємозв'язок між соціальною, економічною та екологічною сферами, а також саморозвиток та захищеність регіональної системи. Тому застосування заходів стимулювання повинно бути комплексним та всеохопним для того, що усунути всі негативні прояви у регіоні. Застосування даного типу політики, як показали дослідження, є актуальним для більшості регіонів України.

Висновки

В цілому, вибір економічного регулювання сталого розвитку регіону повинен враховувати існуючу ситуацію із стимулюванням сталого розвитку регіону ззовні через державні органи влади, та всередині регіонів за допомогою регіональних органів влади, направлену на забезпечення соціальних гарантій населення, що проживає у регіонах, екологічної безпеки регіонів конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів, що здійснюють свою діяльність на території регіону. Тобто при виборі економічного регулювання сталого розвитку регіону, необхідно враховувати рівень стимулювання сталого розвитку регіону та відповідний йому рівень сталого розвитку регіону. Саме у такому разі можна підібрати максимально ефективну політику стимулювання сталого розвитку регіону, що дозволить досягти сталого розвитку регіонів України.

Література.

1. Волгин Н.А. Социальная политика. Энциклопедия / Н.А. Волгин ; под ред. Н.А. Волгина и Т.С. Сулимовой. – М. : Альфа-Пресс, 2006. – 416 с.
2. Губар О.Є. Соціальне страхування у забезпеченні соціального добробуту / О.Є. Губар // Фінанси України. – 2002. – № 8. – С. 130–136.
3. Папів М. Соціальна політика та її вплив на доходи і рівень життя населення / М. Папів // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 7. – С. 3–9.
4. Скуратівський В.А. Основи соціальної політики : навч. посіб. / В.А. Скуратівський, О.М. Палій. – К. : МАУП, 2002. – 200 с.
5. Давидюк О.О. Соціальна безпека: проблеми теоретичного аналізу та побудови системи показників [Електронний ресурс] / О.О. Давидюк. – Режим доступу : <http://www.cpsr.org.ua>

References.

1. Volgin, N.A. (2006), *Sotsial'naya politika. Entsiklopediya* [Social Policy. Encyclopedia], Alfa-Press, Moscow, Russia.
2. Gubar, O.Ye. (2002), “Social security in providing social welfare”, *Finansy Ukrainy*, vol. 8, pp. 130–136.
3. Papiev, M. (2004), “Social policy and its impact on income and standard of living”, *Ukraina: aspekty pratsi*, vol. 7, pp. 3–9.
4. Skurativskiy, V.A. and Palii, O.M. (2002), *Osnovy sotsial'noi polityky* [Fundamentals of social policy], MAUP, Kyiv, Ukraine.
5. Davydyuk, O.O. (2017), “Social security: issues of theoretical analysis and indicators development”, available at: <http://www.cpsr.org.ua> (Accessed 15 May 2017).

Стаття надійшла до редакції 20.08.2017 р.